

# KURJER WILEŃSKI

Nowogródzki, Grodzieński, Suwalski, Poleski i Wołyński

## Polska — Francja i pułapka ukraińska

Paryż, dn. 5 stycznia 1939.

POLAK: Mamy mówić o polityce. To doprawdy mocno ryzykowne. Skończy się chyba zerwaniem stosunków towarzyskich między nami. Nastroje są obecnie we Francji tak bar-dzo nam wrogie, że trudno jest Polakowi spokojnie z Francuzem dyskutować.

FRANCUZ: No, Pan przesadzał. „Wrogię” to określenie zbyt silne. Francuzi życzą Polsce zawsze jak naj-liej. Ale muszą przyznać, że istotnie nastroje większości naszego społeczeń-stwa nie są dla Polski przychylnie. Trudno się temu dziwić... Ze względu na stanowisko, które zajęła Polska we-wrześniu 1938, inaczej być nie może.

POLAK: Wybacz Pan, ale nie mogę się zgodzić z takim stanowiskiem. Pretensje wasze są niezasad-ione.

FRANCUZ: Jaktó; jaktó? Pan ma odwagę negocjować. Rzeczywiście, że trudno mi mówić spokojnie. Pan wy-baczy, ale Pan swą uwagę mnie oburza.

We wrześniu 1938 Polska nie tylko nam nie pomogła, ale była przeciwko nam. Tak! Polska dyplomacja działała przeciwko nam.

Z Hitlerem przeciwko nam! Trze-ba to nazwać po imieniu. Nie zapom-nimy tego latwo.

POLAK: Pan się unosi i zatracą Pan obiektywizm.

FRANCUZ: Sprawa jest jasna. We-wrześniu 1938 pomogliście Hitlerowi niszczyć nasz system polityczny w Europie środkowej. Bowiem do roku 1938 Francja posiadała swój system w Europie środkowej i wschodniej. Pożycie nasze równoważyły potęgę Niemiec. Teraz ten system runął. Wyście go pomagali niszczyć, ale nie wyszło to wam na dobre.

POLAK: Dyskusja — jak przewi-dywał — dość trudna. Pan ogromnie upraszcza sprawę.

Pozwolę sobie sprostować Pańskie wywody.

Primo — Czechosłowacja była tylko ogniwem tego „systemu”, jak to Pan nazywa.

Secundo — Samiście to ogniwo poświadcili.

Tertio — Co to jest ów „system”? Proszę o wyjaśnienie, bo nie rozumiem.

FRANCUZ: Dobrze! Uporządkujmy dyskusję.

Więc najpierw wina Polski we-wrześniu 1938. Sytuacja jest prosta. Sojusznik Francji był w opresji. Fran-cja robiła co mogła, aby zabezpieczyć celność usunąć. Polska zamiast pomóc nam na rękę wzięła udział w rozbiórce Czechosłowacji.

POLAK: Polska zachowywała ści-słą neutralność dopóki nie stało się powszechnie wiadome, że Francja i Anglia poświęciły Czechosłowację.

Gdy po naradach w Londynie Francja i Anglia zażądały od Benesa oddania Sudetów, Polska zażądała jednakowego traktowania mniejszości polskiej. Podkreślam, że nastąpiło to po decyzji mocarstw zachodnich. Skoro przyznano mniejszości niemiec-kiej prawo samostanowienia, nie rozumiem czemu Polska nie mogła upomnieć się o potraktowanie analogiczne?

FRANCUZ: Najpierw uraził nas sposób rozwiązania sprawy przez Polskę obrany. Poślaliście ultimatum. Po co? Po co było zmuszać Czechów do drugiego upokorzenia?

Powtóre, gdyby Polska nie była neutralna i gdyby okazała nam swoją pomoc, nie doszłoby prawie na pewno

## Wizyta angielskich mężów stanu w Rzymie

Powitanie było b. serdeczne — Dziś dalszy ciąg rozmów

RZYM (Pat). O godz. 16.20 przy byli do Rzymu premier brytyjski Chamberlain i minister spraw zagra-nicznych Halifax.

Na dworcu, udekorowanym sztan-darami angielskimi i włoskimi, oczekiwali gości brytyjskich: Mussolini który przybył w mundurze generała milicji faszystowskiej, minister spr-zagr. hr. Ciano i szereg inn.

Spotkanie i powitanie Mussoliniego z premierem Chamberlainem mia-ło charakter bardzo serdeczny.

RZYM (Pat). W krótkie po przyby-ciu do Rzymu premiera Chamberlaina i min. Halifaxa goście angielscy o godz. 17 udali się do pałacu Weneckiego, aby złożyć podpisy w księżce au-diejonalnej.

O godz. 18 odbyła się w pałacu weneckim pierwsza rozmowa Musso-liniego z Chamberlainem, która trwa-ła półtorej godziny. O rozmowie tej wydano komunikat, donoszący, że rozmowy będą kontynuowane jutro.

Równocześnie z rozmową Mussolini-Chamberlain odbyła się druga rozmowa pomiędzy min. Halifaxem a min. Ciano.

Wieczorem Mussolini podejmował premiera Chamberlaina i ministra Halifaxa oraz ich świetle obiadem galo-

wym w pałacu weneckim. Po obiedzie odbył się raut.

RZYM (Pat). W kołach angielskich panuje przekonanie, że premier Chamberlain w toku rozmów rzym-skich doradzać będzie Mussoliniemu, aby Włochy zlagodziły kampanię pra-

sowa przeciw Francji oraz rozpoczę-ły rokowania z Paryżem.

Gdy rokowania te będą już za-awansowane, wówczas Anglia oświad-czy gotowość współdziałania celem osiągnięcia konkretnych rozwiązań, dotyczących poszczególnych proble-matów francusko - włoskich.

## Jurgis Saulys, nowy poseł Litwy wręczył listy uwierzytelniające P. Prezydentowi

W mowach przebiegała szczerą wolą wysiłków dla dal-szego polepszenia stosunków między obu państwami

WARSZAWA (Pat). 11 stycznia 1939 r. o godz. 12.30 p. Jurgis Szaulys poseł nadzwyczajny i minister pełno-mocny Republiki Litewskiej złożył Panu Prezydentowi R. P. swe listy uwierzytelniające na uroczystej au-djencji na Zamku królewskim.

Pan poseł przybył na Zamek samo-chodem Pana Prezydenta R. P. w to-warzystwie dyrektora protokołu p. Aleksandra Lubińskiego. W drugim samochodzie jechali radca poselstwa Trimakas, pierwszy sekretarz pose-lstwa Andrasziunas, sekretarz pose-lstwa Kairuksztis, płk. Valusi, atla-

che wojsk. poselstwa w towarzystwie adiutanta P. Prezydenta R. P. kpt Kryńskiego.

Przy audjencji obecni byli: mini-ster spr. zagr. Józef Beck, zast. szefa kancelarii cywilnej p. dyrektor Sko-wroński, szef gabinetu wojskowego

Zosłanym działaczom litewskiej ob. d. darowano kary

KOWNO (Pat). Znany działacz chrześcijańskiej demokracji dr Bistras, zesłany jak wiadomo w połowie grudnia ub. roku na 3 miesięczny przymusowy pobyt w powiecie olic kim, złożył ostatnio na ręce ministra spraw wewn. podanie, w którym pro-si o darowanie pozostałej części ka-ry. Podanie zostało uwzględnione.

Jak donosi „Lietuvos Žinios” dru-gi działacz chrz. dem. dr Dolnikajtis skazany jednocześnie z dr. Bistratem na przymusowy pobyt na prowincji, ma również wkrótce powrócić z zesłania.

## poseł Saulys wygłosił następujące przemówienie:

„Panie Prezydencie,

mam zaszczyt wręczyć Panu Prezyden-towi pismo, odwołujące mego poprzedni-ka, pana K. Szkirpę, jak również pismo, w którym Pan Prezydent Republiki Litew-skiej, Antanas Smetona, mianuje mnie nad-zwyczajnym posłem i pełnomocnym mini-strem przy rządzie Rzeczypospolitej Pol-skiej.

Jestem tedy, dzięki zaufaniu rządu me-go, powołany do kontynuowania pracy, rozpoczętej przez mego poprzednika — pracy, zmierzającej do unormowania wza-jemnych stosunków obu krajów.

Przystępując do tego wielce zaszczyt-nego i milego mi zadania, nie chciałbym ominąć milczeniem historycznej przeszłoś-ci obu naszych narodów, tak pełnej wspólnych więzów i wspólnych losów, ja-ko też i tych usiłowań, które zostały podję-

te w celu osiągnięcia porozumienia mię-dzy obu sąsiednimi państwami, a w któ-rych pewną rolę wypadło też i mnie od-czasu do czasu odgrywać.

Do utwierdzenia mnie w decyzji obję-cia misji w stolicy Rzeczypospolitej Pol-skiej przyczyniła się częściowo i ta oko-liczność, że teren przyszłej pracy mojej nie jest mi terra ignota, albowiem znajo-mość moja kraju polskiego datuje od daw-na. Jeszcze na długo przed wojną świato-wą miałem, dzięki wielokrotnym podró-żom do Polski, możność poznania polskie-go życia społecznego i nawładzania trwa-jących po dziś dzień więzów przyjaciels-kich i towarzyskich.

Zbytecznym jest chyba dodawać, że w tym samym czasie, kiedy Litwa walczyła o swoją niepodległość, śledziłem zarazem też z naocznym obeznaniem i z ludźmi i z wolnością z wielkim zainteresowaniem i z nieukrywaną sympatią.

Przybywam więc do pięknej stolicy odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko ze znajomością historii polskiej, ale też z naocznym obeznaniem i z ludźmi i z krajem. Żywię tedy nadzieję, że okolicz-ność ta będzie dla oczekującej mię tu no-wej pracy niemałą pomocą.

Spoglądając wstecz na dotychczasową pracę nad unormowaniem naszych wzaje-mnych stosunków, stwierdzam z zadowole-niem, że obie strony dały niemało dowo-dów dobrej woli.

Chcę wierzyć, że tej dobrej woli i w przyszłości nie zabraknie i że wszelkie wysiłki zostaną podjęte ku polepszeniu stosunków między obu państwami i ku u-sunięciu z drogi wszystkiego, co tym sto-sunkom mogłoby szkodzić albo przeszkod-zić.

Póki będę sprawował tu obowiązki przedstawiciela Litwy, wysiłki moje będą skierowane ku temu, ażeby odnowione o-bopólne stosunki pomyślnie też rozwijały się i ażeby były one nadal pogłębiane w atmosferze wzajemnej przyjaźni i wza-jemnego zaufania.

Żywię nadzieję, że w pracy tej znajdę taskawe poparcie Pana, Panie Prezyden-cie, jako też czynną pomoc ze strony rzą-du polskiego.

Wręczając listy uwierzytelniające, u-ważam sobie za miły obowiązek złożyć Je-go Ekscelencji pozdrowienia i życzenia Pana Prezydenta Republiki Litewskiej, do których pozwalam sobie dołączyć i oso-bliste życzenie szczęścia dla Jego Ekscel-encji, jako też powódzenia i pomyślności dla całego narodu polskiego”.

(Dokończenie na str. 2)

## Demonstracyjne strzały do niemieckich przedstawicielstw dyplomatycznych w Holandii

BERLIN (Pat). Niemieckie Biuro Informacyjne donosi z Rotterdamu.

W piątek wieczorem t. j. 6 stycz-nia padł strzał do prywatnego miesz-kania sekretarza generalnego konsu-latu Rzeszy w Amsterdamie. Strzał od-dany był z dość dużej odległości.

Prokuratura holenderska nie u-kończyła jeszcze dochodzenia w tej sprawie, gdy w nocy z poniedziałku na wtorek dokonano podobnego za-machu, strzelając do gabinetu sekre-tarza poselstwa niemieckiego w Ha-dze.

## Węgry grożą i żądają satysfakcji

Czesi i terroryści Wołoszyna wywołują w dalszym ciągu incydenty

BUDAPESZT (Pat). Ze źródeł do-brze poinformowanych donoszą, że w-dniu 9 bm. w czasie wizyty posła cze-sko-słowackiego w Budapeszcie w-węgierskim M. S. Z. stały zastępcą ministra spraw zagranicznych stwier-dził, że powtarzanie się napaści ze-strony Czechów oraz fakt, iż ataki dokonywane są zawsze przez regular-ne oddziały wojskowe, pozwala wnosić, że są one umyślnie podejmowane przez rząd czesko - słowacki w celu niepokoienia bez ustanku ludności za-mieszkałej wzdłuż linii granicznej.

Gdyby ze strony czesko - słowac-

kiej dokonany został napad zbrojny podczas którego oddziały czeskie przekroczyłyby ponownie linię demar-kacyjną i wkroczyły w głąb terytorium Węgier, węgierskie oddziały woj-skowe nie tylko odeprą atak, lecz bę-dą także ścigać oddziały czeskie aż do-zupełnego ich rozgromienia.

Rząd węgierski oczywiście zdaje sobie sprawę, że tego rodzaju wypo-dobie były nie tylko niekorzystny dla utrwalenia od dawna oczekiwanego spokoju, lecz pogorszyłby jeszcze sy-tuację. Niezbędnym jest przeto, aby rząd czesko - słowacki położył kres-takim niedopuszczalnym atakom.

Poza tym zastępcą ministra spr-zagr. domagał się aby rząd czesko-słowacki: 1) zaprowadził porządek we własnym kraju, 2) wyraził goto-wość do udzielenia odszkodowania moralnego i materialnego i 3) ponie-sął winnych do odpowiedzialności i zawiadomił o tym rząd węgierski.

Rokowania podjęte w następst-wie zmiany granic nie mogą być kor-tynuowane przez stronę węgierską dopóki rząd węgierski nie otrzyma od-rządu czesko - słowackiego zadośću-czynienia w wyżej wyliczonym sen-sie. Jeżeli zaś rokowania będą podję-te, wskazanym jest, aby toczyły się

(Dokończenie na str. 3).

Tse.













